882.4

DVO VOTA

HOC EST

EX ANIMO VOTO PRO-LATÆ SENTENTIÆ

VNVM

Illuſtriſſimi , ac Reuerendiſſimi D. Cæſaris Baronii Sorani S.R.E. Cardinalis Bibliothecarii contra Sereniſſimam Rempublicam Venetam.

ALTERVM

Excellentiſſimi D. Ioannis Marſilii Neapolitani Theologi, pro eadem Sereniſſima Republica.

13

BIBLIOTECA NAZIONALE 1872

M. D. CVI.

DVO VOTA
HOC EST
EX ANIMO VOTO PRO-
LATÆ SENTENTIÆ

VNVM

Illuſtriſſimi, ac Reuerendiſſimi D. Cæſaris Baronii Sorani S.R.E. Cardinalis Bibliothecarii contra Sereniſſimam Rempublicam Venetam.

ALTERVM

Excellentiſſimi D. Ioannis Marſilii Neapolitani Theologi, pro eadem Sereniſſima Republica.

M. D. CVI.

TYPOGRAPHVS CANDIDO LECTORI S.

CIRcumferuntur vulgo duo vota, vnum Illuſtriſſimi ac Reuerendiſſimi Cardinalis Baronij contra Sereniſſimam Rempublicam Venetam; Alterum Excellentiſſimi D. Ioannis Marſilii Theologi præſtantiſſimi pro ipſa Republica, in quibus quantum vterque hinc atq; hinc dicendo & diſputando poſſit, manifeſto conſtat. Quo fructu atq; vtilitate ne plerique ſtudioſi priuentur inopia exemplorum, illa Typis mandanda curaui. Lege igitur, candide Lector, ac perlege quæ tibi offero, tum libere tuum poteris de vtroque voto ferre iudicium. Vale.

ILLVSTRISSIMI CARDINALIS CAESARIS BARONII CONTRA SERENISSIMAM REMpublicam Venetam

VOTVM.

Duplex eſt Beatiſſime Pater miniſterium Petri, paſcere, & occidere. Dicit enim paſce oues meas, audiuitque Petrus ſe ſecundo: ſurge Petre, occide, & manduca. Paſce oues meas, eſt curam gerere obſequentium fide ſuum Chriſtianorum, manſuetudine, humilitate, ac puritate oues, & agnos præſeferentes; cum vero non cum ouibus, & agnis negotium ſit, ſed cum Leonibus, & aliis feris animalibus refractariis & aduerſantibus, agendum ſit, Petrus iubetur occidere, obſiſtere ſcilicet, pugnare, & expugnare, ut tales ſint penitus. Sed quod huiuſmodi occiſio non eſſe debeat niſi ex ſumma caritate, quod occiditur, præcipitur manducare, nempe per Chriſtianam caritatem intra ſua viſcera recondere, ut ſe ipſum coniunge, ut ſint ſimul vnum & idem in Chriſto, quod dicebat Apoſtolus: Cupio vos in viſceri-

ſceribus Ieſu Chriſti. Sic igitur non eſt occiſo iſta crudelitas, ſed pietas, atque ſincera Caritas, cum ſic occidendo ſaluet, quod eo modo viuere ſinendo perierat. Eſt excommunicatio, vt Nicolaus Papa docet, non ad occidendum venenum, ſed ad ſanandum aptiſſimum medicamentum, ſicut videmus patrem amare vincula, quibus ligatur a Medico filius phrænesi laborans, ſperantem iiſdem poſſe curari. Perge igitur Sanctiſſime Pater, quod cœpiſti, in quo non eſt, qui te redarguere poſſit nimiæ feſtinationis, cum dicat Paulus Apoſtolus ad Corinthiorum ſcribens Eccleſiam: In promtu, habentes vlciſci omnem in obedientiam, in promtu hoc illi faciendum præcipit. Tua vero Sanctitas in his diutius eſt immorata, ſcribens ſæpius, dilationes iterans in hanc vſq; diem. At vero, vt verũ fatear, exſulto ſpiritu, dicam cum Apoſtolo ſuperabũdo gaudio, videns in hac mea ſenectute in Sede Petri ſedere alterum Gregorium VII. ſiue Alexandrum III. hos ſcilicet præcipuos vindices collapſæ penitus eccleſiaſticæ libertatis, ambos ex Senenſi Metropoli, vnde Sanctitas Veſtra originem ducit, vocatos ad Cathedram Petri: quorum alter expugnauit Henricum Imperatorem peruerſiſſimum; alter mira conſtantia reſiſtens Fridericum Imperatorem etiam penitus ſuperauit. Idem tibi certamen ineundum eſt. Trutina hæc in manu tua, Dicam cũ Iſaia. Erige collapſam, protritam, ſepultamque Eccleſiaſticam libertatem, certa paratur tibi Victoria: etenim nobiſcum Deus, nam verbum Chriſti eſt. Et Portæ inferi non præualebunt aduerſus eam: Potius vt es in Eccleſia ſucceſſor Petri, & in te promiſſiones ipſæ factæ perueniant, & firmentur, de te puta dictum illud Ezechielis; Dedi faciem tuam valentiorem faciebus eorum,

& frontem tuam duriorem frontibus eorum ecce dedi; poſui faciem tuam, vt petram duriſſimam, quod idem dictum eſt Hieremiæ. Poſui te in columnam ferream & murum æneum: Sicque memor eſto te in Eccleſia poſitum eſſe Petram, in quam omnes, qui te offendent, confringentur, tu verò ſemper permanebis illæſus coniunctus Chriſto, qui pro te pugnabit, & vincet.

EXCELLENTISSIMI D. IOANNIS MARSILII THEOLOGI NEAPOLITANI PRO SERENISſima Republica Veneta, de Illuſtriſſimi Cardinalis Cæſaris Baronii Voto.

ALIVD VOTVM.

QVod ad me miſiſti Votum antea legeram, atque, vt ingenue fatear, cuiuſnam fuiſſet ſuſpicari vix potui, agnoſcebam ſtylum, ſed ex ipſo non audebam pandere nomen auctoris. Verum cum illud ab Illuſtriſſimo Cardinali Baronio nuncupatum, atque prolatum fuiſſe ſerio & conſtanter confirmatum ſit, ſuſpicionem in ſummam admirationem conuerti, quod vir dignitate clariſſimus, opinione celeberrimus, eruditione præſtans ipſum conceperit, ac parenætico illo declararit, quod vix alius auſus eſſet, qui nõ fuiſſet tantæ auctoritatis. Atque eo magis mea adaugetur admiratio, quod eius conſiliis, ac uotis videam illa incendia non timeri, cuius putaſſem adhortationibus atque auctoritate, ſi ab quouis alio

ſuccenſa fuiſſent, ilico potuiſſe ac debuiſſe reſtingui. Quid dicam neſcio, Horreo, atque obſtupeſco. Non tamen permittam licet mens paramper hæreat, vt calamus retardetur. Quod eo libentius efficiam, quia non ſolum arbitror hoc me vobis rem gratam, ſed multo magis Chriſtianę Reipublicę vniuerſæ valentem eſſe facturum, atque vt inde exordiar, vnde Cardinalis ipſe ſui voti ſumit initium.

Duplex, inquit, eſt Beatiſſime Pater miniſterium Petri, Paſcere, & Occidere.

In ipſo veſtibulo non parum offendo, Petri officium eſt paſcere, non inficior, at quomodo ſit occidere quis intelligat? cui dictum aliquando fuit cõuerte gladium tuum in vaginam, quia zelo, ſed non ſecundum ſcientiam illum eduxerat, ait S. Auguſtinus de Agone Chriſtiano cap. 29. & S. Io. Chryſ. in Matth. Quis deinde in animũ inducat tuũ, quo pacto duo illa miniſteria copulētur: ſouet Paſtores ouilia, Lupi iugulãt: Paſtores cuſtodiũt, Lupi perdũt: Paſtores paſcũt, Lupi occidũt, ipſe tamē, Homo Pacis, Paſtoris eſſe duplex miniſterium pronũtiat Paſcere, & Occidere. Audiſtur a Petro Io. vis trinum amoris teſtimoniũ, & trinæ negationi redditur trina confeſſio, ne minus amori lingua ſeruiat, quam timori, deinde a Chriſto Domino dicitur, Paſce oues meas, nec ſine magno Sacramento atque myſterio ter de Amore, & Caritate ipſum Chriſtus interrogat, eis amoris & caritatis, non diſcordiæ miniſterium demandabat. Sed iam Sanctiſſimos Patres locum illum explicantes audiamus.

Gloſſa: † Ter dictum eſt Paſce, ad ſignificandum, quod habentes curam animarum debent ſubditos paſcere paſtu verbi Dei, & boni exempli, & prout poſſunt, etiã ſubſidio tēporali. Sed illud, quod hic dicitur paſce, aliqui male inſtant

in ton-

in tonde, quia multum ſtudent circa ſubditos exactiones tẽporalium exercere, & de paſtu dicto triplici non curare.

S. Io. Chryſoſt. Homil. 8. perpende verba, paſce agnos meos, id eſt fideles meos, non tuos, non vt rem tuam, ſed vt meam tracta, propterea petiit an me amares, quia rem meã tibi commẽdare voluit, & a te tanquam meam tractari, quem amorem erga me profiteris, erga illos exerce, ipſiſque exhibe, paſce autem non te, ſicut illi faciebant Paſtores, de quibus dicitur Ezechielis 34. væ Paſtoribus Iſrael, qui ſeipſos paſcebant. Ille te ipſum paſcere dicitur, qui propriam vtilitatem, gloriam & commodum, non ipſorum fidelium, quos gubernat, non Dei gloriam ex regimine quærit.

S. Auguſtinus tract. 132. in Io. Qui hoc animo paſcunt oues, vt ſuas velint eſſe, non Chriſti, & conuincuntur amare, non Criſtum, vel gloriandi, vel dominandi, vel acquirendi cupiditate, non obediendi, non ſubueniendi, non Deo placendi caritate, contra hos igitur vigilat toties inculcata vox Chriſti, quos Apoſtolus gemit, ſua quærere, non quæ Ieſu Chriſti.

Et rurſus. Sicut oues meas paſce, nõ ſicut tuas, gloriam meam in eis quære, non tuam, lucra mea, non tua; Hoc idem docuit ipſemet Petrus prima Epiſt. cap. 5. Paſcite inquit, qui in vobis eſt gregem, non coacte, ſed ſpontanee, neque turpis lucri gratia, ſed voluntarie, neque dominantes in Cleris, ſed forma facti gregis ex animo, Alios prætereo, qui quoniam omnes eodem ſpiritu Dei afflati in eandem explicationẽ conueniunt, nihil attinet plura congerere, ſatis fuerit ante oculos poſuiſſe, quę ſit Chriſtiani forma Paſtoris, non ſolum a Chriſto Domino adumbrata, ſed etiam a Sanctiſſ. Doctoribus o-

B

ptimis coloribus,ac lineamentis expreſſa,quam quomodo illi præſeferant, qui quotidie pro rebus temporalibus bella ſuccendunt,qui ſua lucra,ſuum commodum,ſuam gloriam quęrunt,haud intelligo. Tum ita pergit.

„ Cum vero non cum ouibus, & agnis negotium ſit,ſed
„ cum leonibus & alijs animalibus refractarijs & aduerſarijs a-
„ gendum ſit, Petrus iubetur eas occidere,ob ſiſtere ſcilicet pu-
„ gnare & expugnare, ne tales ſint pænitus.

Vt autem hanc occiſionem eſſe Excommunicationem putet,non ſolum adducitur ſcripturæ loco Actorum, 10. Vbi dictum eſt Petro macta,& mãduca. verum etiam uerbis Nicolai V. Pontificis Maximi, qui excommunicationem dicit non eſſe ad occidendum venenum, ſed ad ſanandum aptiſſimum medicamentum.

Præclare, & nimis ingenioſe, verum videamus num ad ſuam rem,atque propoſitum: Voluit Deus per Angelum Petro oſtendere non ſolum circumciſos eſſe baptizãdos,ut male ipſe ſibi perſuaſerat,ſed etiam qui erant ex præputio & Gẽtiles,ex quibus erat Cornelius Centurio. Vt ergo illum ab errore remoueret, eumque mirabiliter ad baptizandum Cornelium adduceret,ei per viſum, ſiue extaſim oſtendit diſcũ plenum omnibus animalibus,in quo illa,quæ erant Hebræis ad ſacrificandum,& veſcendum permiſſa, ac vetita viſebantur, atq; ei dictũ eſt Macta, quod vocabulum eſt proprium ſacrificiorum,quare alij vertunt immola & manduca, quanquã non nego,ab S. Auguſtino,& alijs ſic legi,occide,& manduca,id eſt Gẽtiles,per Baptiſmum, ad Eccleſiæ corpus adiũge. Quæ interpretatio non ſolum cum Hiſtoria, cum verbis Petri conſonat,ſed eſt vnanimis conſenſus SS. Patrum.

S. Au-

S. Auguſtinus concione ſecunda, in pag. 30. quos Dn. lucramur, mãducat Eccleſia, cuius perſonam gerebat Petrus quando de Cœlo ei ſubmiſſus eſt Lintheus plenus omnibus animalibus, in quibus gẽtes figurabantur, præfigurabat Dominus Eccleſiam, quod omnes gẽtes erat, ſcilicet per baptiſmum, tranſitura, & in corpus ſuum conuerſura, & ait Petro occide, & manduca. Occide quod ſunt, & fac quod es.

S. Ambroſius in Epiſt. ad Vercellenſ. Eccleſiam tom. 3. l. 10. Quid ſibi vult ſcriptura, quæ docent ieiunaſſe Petrum, & ieiunanti atq; orati de baptizandi Gentibus reuelatum eſſe myſterium, niſi vt oſtendat ipſos Sanctos cum ieiunant, tunc fieri præſtantiores.

S. Hieron. in Threnos Hierem. cap. 3. Petro oſtenſis in figura Gentibus dictum eſt, macta, & manduca, id eſt vetuſtatem earum ſcilicet per baptiſmum contere, & in corpus Eccleſię ac ſua membra conuerte.

S. Gregorius 30. moral. cap. 7. vel 11. Petro eſurienti, ſed iam valenti oſtenſa per Lintheum gentilitate, quaſi monſtrata præda, dicitur macta ſcilicet per Baptiſmum, & manduca.

Venerabilis Beda: Animalia illa Gentes ſunt in erroribus immundæ, ſed trina ſubmiſſione id eſt myſterio Trinitatis in baptiſmo mundatæ, quæ relicta Hominis imagine, Beſtiarum, & Serpentium figuras ſumſerunt. Hęc Patres, atque adeo omnes ſacræ ſcripturæ interpretes. Imo vero Cardinalis ipſe meæ eſt ſententiæ optimus defenſor, oppugnator ſuæ, qui explicans viſionem Petri tom. 1. Annalium Anno 41. nu. 6. ſic inquit, Quid autem ſibi voluerit cœlitus oſtenta viſio plane exitus declarauit, ita vt humana interpretatione non videatur indigere, nimirum eo myſterio Eccleſiam ex Gen-

tibus colligendam eſſe ſignificatum, quo loco per agnos dicit intelligendas gentes, quæ poſt oues, id eſt Iudæos conuerſæ ſunt, quorum etiam baptiſmus commiſſus fuit Petro, cũ ei dictum fuit paſce agnos, paſce oues, ipſe autem erat Petra, quæ debebat duos parietes coniungere Iudæorum, & Gentiliũ quo etiam loco citat Ambroſium, Auguſtinum, Cyrillum Alexandrinum, Gregorum, atq; omnes Patres concludit in hac fuiſſe ſententia, ut locum occide, & mãduca, de baptiſmo gẽtium interpretarentur, vbi ne verbum quidem de excommunicatione. Poſtea uero ſui oblitus hunc ipſum locum ſiue in ſuam rem adducendo, ſiue interpretando, quod pace tanti viri dictum ſit, nihil mihi ſatisfacit. Primo quia nouam & penitus ſingularem interpretationẽ fabricatur, quod in Sacroſanctis Concilijs ſerio prohibetur.

Proferam verba Tridentini Seſſ. 4. c. 2. Decernit Sacta Synodus, ut nemo ſuæ prudentię innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem Doctrinæ Chriſtianæ pertinentium ſacram ſcripturam ad ſuos ſenſus contorquens, contra eũ ſenſum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſcripturarũ Sãctarũ; aut ẽt cõtra vnanimẽ cõſenſum Patrũ ipſam ſcripturã ſacrã interpretari audeat, etiãſi eiuſmodi interpretationes nullo unq̃ tẽpore edẽdæ forẽt; q cõtrauenerint p ordinarios declarẽtur, & pœnis a iure ſtatutis puniãtur. At Illuſtriſſimus Cardinalis locum, qui eſt de baptiſmo, interpretatur de Excommunicatione, quod quantum ſit a ueroſimili ratione, ne dicam ab omnibus Sanctiſſimis Patribus alienum, facile percipi poteſt. Baptiſmus nullo modo Chriſtianos, ſed Paganos Gentiles, Hebræos, atque illos qui Chriſtiani non ſunt, mundat, ac

dat,ac lauat. Excommunicatio nullo modo in Gentiles, aut Paganos, aut Hæbreos ferri poteſt, ſed tantum in Chriſtianos grauiſſime peccantes, & in peccatis obſtinatos, dum tamen ſperatur emendatio, quia eſt quædam fraterna correctio. Sed audio ipſum interrogantem, cum dictum ſit Petro macta, & manduca, quia nimirum Petrus ad baptizandum Cornelium Gentilem vocabatur, vel vt ait, S. Gregor. 18. moral. cap. 20. vel 22. quia Petrus eſt os Leænæ id eſt Eccleſiæ, quæ collectione Gentium dedita, nequaquam ſe ad illum Iudeæ Populum occupauit. Liceat hic mihi exclamando admirari, tanta ne fuit eruditiſſimo Cardinali locorum ſacræ ſcripturæ ad ſuam confirmandam ſententiam mendicitas, vt nullum, niſi hunc inuenerit, contra vnanimem conſenſum Patrum, & vt cum Concilio loquar, ad ſuum ipſius ſenſum plane contortum; vt, vel ex hoc, pateat ſententiæ ipſius imbecillitas atque infirmitas. Adiungit præterea.

Leones, & animalia refractaria occidenda eſſe, id eſt, excommunicanda. Cur Leonum tantum meminerit vix intelligo, nam ſunt animalia magis fera, & refractaria, rapaces nimirum volucres, Tygres, venenatæ ſerpentes; de Leonib. nihil tale reperio, niſi forte, quod eorum proprium ſit, quod fuit etiam Romanorum. Parcere ſubiectis, & debellare ſuperbos. Veniamus nunc ad probationem, quæ nihilominus, venia tanti viri dictum ſit, fuit, atque ratio, quæ in ipſa funda tur.

Excommunicatio, inquit; eſt occiſio, quia Nicolaus V. dicit eſſe, non occidendum venenum, non percipio illationem, niſi fallor, contrarium infertur. Nicolaus dicit excommunicationem non eſſe ad occidendum venenum. Er-

go excommunicatio non eſt occiſio, quod ſi ita eſt, quomodo dictum eſt Petro, occide, & manduca, id eſt Excommunicationem inflige? Ad Hæc. Perge igitur, inquit, Beatiſsime
» Pater, quod cœpiſti, in quo non eſt qui te arguere poſſit nimiæ feſtinationis.

Vt vero hanc, quam ipſe conſtat rationem magis accendat atque inflammet, locum Pauli refert, qui ſcribens ad Co-
» rinthiorum Eccleſiam; In promtu, inquit, habentes vlciſci o-
» mnem inobedientiam: Ad extremum concludit ſe ſpiritu exultare quod videat in ſua ſenectute ſedere in Sede Petri alterum Gregorium ſeptimum, atq; Alexandrum tertium, ambos ex Senenſi Metropoli, vnde Summus Pontifex Paulus originem ducit.

Fateor illos Pontifices fuiſſe vnum Senenſem, alterum ex Metropoli, ſed hæc commemoratio cauſſam potius infirmat, quam roborat. Neque video cur ei ſit propterea exultandum cum ſit potius deplorãdum ipſum tamdiu vixiſſe, ut ei in mentem venerit tempora illorum Pontificum plane miſerrima, & calamitoſiſſima exoptare. Verum ad rem propius accedamus. Concilium Tridentinum Seſſ. 25. cap. 3. de excommunicatione loquens audiamus.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos valde ſalutaris, ſobrie tamen, magnaq; circumſpectione experientia docet, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam ſalutem. Iccirco ſeſſione eadem cap. 20 Principes, Reges, Reſpublicas, Imperatorem tantum admonet, ſine ſtrepitu, ſine minis, ſine fulminibus, vt Eccleſiaſtici iuris protectores

teſtores eſſe velint, ne qui illud impediant; Vide quam moderate, quanto cum honore cũ Principib. agat, quos non excommunicatione ferit, quibus excommunicationem non minatur, ſed tantum admonet vt venerentur Eccleſiaſticum ius, vt illud impediẽtes tãquam protectores coerceant? Cardinalis vero ſine vlla cauſſa Põtificem animat, vt Religioſiſſimam Rempublicam, Chriſtianæ Religionis Propugnaculum, Catholicæ ac Romanæ ſedis Baſin, atq; firmamentum excommunicatione percutiat? Atque hortatur, ut ſpatio ſex menſium ad, arma Excommunicationis in Principem inferenda peruolet, a quibus tres Summi Pontifices, Paulus, Iulius, & Pius Concilium vniuerſum poſt 18. annorum diſcuſſionem, verbis, atque exemplo abſtinendum eſſe ſignificauerunt. Si hæc non fuit feſtinatio, quæ tandem illa erit? Illud etiam me non parum commouet, quod ad eiuſmodi feſtinationem excuſandam Paulum citat, apud quem eſt. In promptu habentes vlciſci omnem inobedientiam. Quid eſt in promptu habere, niſi poteſtatem habere? Cardinalis vero actum, at poteſtatem confundit, ac poteſtatem habere non eſt ſtatim ad actum deuenire; etiam Principes ſæculares poteſtatem gladij in promptu habẽt, non tamen ex eo ſit ut ſine cauſſa illa vtantur. Sed non patiar quenquam ex hoc Pauli loco, qui allatus eſt, tam cito emergere. Attendamus itaque Paulum ad ipſos Corinthios ſcribẽtem, Prædico his qui peccauerunt, quoniam ſi venero iterum non parcam, abſens dico, ne præſens durius agam, ſecundum poteſtatem, quæ data eſt mihi a Domino in ædificationem, non in deſtructionem. Hic eſt Paulus quem Cardinalis citat. Et primo quidem [illegible] negotium cum peccantibus maximo peccato, hoc eſt in-

fidelitatis. Deinde ait, ſe nihil in abſentia acturum. Poſtremo affirmat ſe vſurum poteſtate non ad deſtructionem, ſed ad ædificationem. Si Paulum Apoſtolum Paulus Pontifex in his omnibus imitatus fuiſſet, certe a nemine argui feſtinationis poſſet. At quod nam tandem eſt peccatum eorum, in quorum occiſionem, ideſt, excōmunicationem Cardinalis Pontificem exacuit? omnino nullum: libertatem, quā hactenus vſi ſunt in ſuo dominatu, Eccleſiaſtici Cōcilij Tridentini monitis parentes, tanquam protectores cuſtodiunt, quam nūquam habuerunt, quamq; eos habere neq; æquum eſt, neq; conducit ipſi Reipublicæ nō vſurpant; Atqui multi tenent immunitatem eſſe de iure Diuino? nihil mea intereſt. Nam multi etiam tenent, & quidem firmioribus rationibus eſſe de iure humano, quorum Catholicam Opinionem quia ſequitur Chriſtianiſſima Republica excommunicatur? certe qui hoc facit, poteſtate non vtitur in illos qui peccauerunt, ſed in illos qui peccatum nullum habent. Deinde Paulus Pontifex abſens molitus eſt ſpicula, hoc eſt falſis quorundam ſuaſionibus ac relationibus inductus, quod ſi præſens, & coram Religionem ſingularem, Pietate inſignem Sereniſſimæ Reipublicæ vidiſſet, cauſſas ponderaſſet Iuſtitiæ trutina, quā in eius manu Cardinalis collocat, nunquam in tam impeditum Labyrinthum ipſo eodem fortaſſe Duce, ſe immiſiſſet. Denique ad quam ædificationem Eccleſiæ, vius ſit poteſtate, non facile intueor. Vniuerſus orbis terrarum, veritate iam perſpecta, metuit ne ex his ſubitis motibus Summa quædam Deſtructio exſiſtat, cum tamen nemo ſit, qui vel longiſſime perſpiciat vllam ædificationem. Ad hæc Paulus minatus eſt Populo illi, quia agebatur de toto aſſe, hoc eſt, de fi-

de fide, nec tamen poſt tonitrua intorſit fulmina, ac nunc; pro leuiſſima ſuſpicione; & omnino ſine vlla cauſſa prius, vt ita dicam, iacta ſunt fulmina, quã viſæ ſint coruſcationes, aut ſint audita tonitrua. Certe ex ore alicuius ſpiritus procellarũ. Sane vtendum fuit non ſubita ſeueritate, quæ nihil prodeſt, ſed ſuauitate, qua nouimus etiam refractaria animalia, vt ipſius verbis vtar, ſæpiſſime cicurari. Huius ſuauitatis meminit Concilium Tridentinum Seſſ. vltima in fine vbi ait, ſe confidere, ſi aliquæ difficultates de nouo in prouincijs circa obſeruationem Concilij oboriantur, Summum Pontificem curaturum, vt vel hominibus ad illas ſuperandas ex prouincijs conuocatis, uel etiam generali Concilio, vel alio meliore modo prouinciarum neceſſitatibus, pro Dei Gloria, & Eccleſiæ tranquillitate conſulatur. Veniamus tandem ad Gregorium 7. & Alexandrum 3. exſpectabã vt Cardinalis locum proxime citatum ex Concilio, Pontifici propoſuiſſet, aut eorum Pontificum exempla imitanda, quorum fuit in tractandis negotijs ſumma dexteritas, qui pacifice, & feliciter Chriſtianam Rẽpublicam tanquam Chriſti Vicarij gubernarunt. Quis credat? Gregorij, & Alexandri cupit renouari calamitates, vulnera refricari; Tædet me illorum Põtificum Hiſtorias recẽſere, legant quæ dicam in vitis ipſorum, ac præcipue in Platina. Omitto aliam fuiſſe cauſſam Henrici & Friderici, qui Simoniaci, ne quid peius dicam habiti ſunt: aliã eſſe cauſſam Sereniſſime Reipublicę Venetę, quę ſi vnquam Catholica fuit, vt reuera ſemper fuit a ſuo exortu, nunc præcipue eſt religioſa ac pia, tãtum quæro quid conſecutus eſt Gregorius poſt tot tumultus, qui ex eius in Henricum Anathemate excitati ſunt? poſt tot ſchiſmata in Romanam Eccleſiam? poſt

tot excidia, quibus Italia vniuerſa interiit? Ipſe tandem cum Guiſcardo Calabriæ Duce quem amicum habuit, ac protectorem, qui nihilo erat melior, quam Henricus, imo fortaſſe peior ab vrbe Roma, quã Guiſcardi milites populati fuerãt, cuius templa profanauerant, Salernum cõceſſit, vbi exſul, ac profugus macie, ac dolore cõfectus tandem interijt. At Henricus filius cum Paſcali 2. in gratiam rediẽs, nõ ſolum ab Anathemate ſe abſolui non eſt paſſus, ſed omnia quæ Imperator fecerat, rata habuit; tandẽ ſplẽdidiſſime coronatur. Dicat quæſo Cardinalis quis vicit? Gregorius? an Henricus? ſiccine vindicatur libertas Eccleſiaſtica? ſi hoc eſt vincere, quid erit perdere? ſi immunitas ſic reſtituitur, quomodo labefactatur?

De Alexandro 3. quid commemorem? tandem aliquando Roma pulſus Venetias appulit, vbi ne priuatam vitã ageret Venetũ Religio non permiſit. Illo agnito omnia Summi Pontificis ornamenta publicis impenſis addita atq; reſtituta, deinde agi cœptum eſt de pace Italiæ reſtituenda quã illi Alexãder ſuis excommunicationib. ademerat, denique perfecta res eſt Ducis Venetiarum celeberrimã Victoria, quæ Imperatorem Fridericum ad oſculandos Pontifici pedes adegit, atq; ad tollendas diſcordias. Quis vicit Alexander, an Dux Venetiarum Sebaſtianus Zianus? Nihil eſt tunc Alexandro de Eccleſiaſtica libertate reſtitutum: pedũ oſcula, quæ Fridericus ei ante diſſidia non negauerat tantum extorſit. Si hoc tantum cõſecuturus eſt Pontifex Paulus, Cardinali Baronio hortatore, atq; duce, quod Gregorius & Alexander conſecuti ſunt, quid attinet tanta ſpargere ſemina perturbationum tanta incendia præparare?

Hoc

Hoc eſt meum votum, vt ab ipſo Cardinali admoneatur, vt illorũ Pontificũ exẽplis ab incepto ſe remoueat, & quæ ipſius hortatu nimia feſtinatione commiſit, quãcitiſſime deteſtetur, corrigat, & emendet. Hoc ſi fecerit non dubium eſt, quin ei daturus ſit Deus faciem duriorẽ faciebus, & frontem duriorem frontibus infideliũ, de quibus Propheta loquitur, nimirum quia erit murus æneus, & Columna ferrea fundata & in armis atq; præſidijs Chriſtianiſſimi Principis Venetiarum.

Tandem, vt hoc meum votum, non meo, ſed ipſiuſmet Cardinalis Baronij ſigno cõmuniã, quo maior illi ab omnibus adhibeatur fides, velim memoria repetas, quæ in tomo X. Annaliũ año 878. partim ab ipſo narrata, partim ex propria ſententia pronuntiata leguntur. S. Ignatius Patriarcha Conſtantinopolitanus Ioanne VIII. Summo Pontifice, poſt trinum monitorium, Menſe Aprilis, cenſuris percuſſus, ſuſpenſus, & Patriarchatus, ac Summi Sacerdotij dignitate priuatus fuit, niſi ſuos Epiſcopos, & Sacerdotes a regione Bulgarorum intra triginta dies reuocaſſet, quãquam diceret, ad ſuam iuriſdictionem pertinere illam Prouinciam: tandem mortuus eſt in hac ſua opinione, neq; vnquam Pontificis ſententiam obſeruauit; poſt mortem vero, tot miraculis claruit, vt ſit in ſanctorum numerum relatus, eiuſq; dies feſtus, celebretur tam a Græca, quã Romana Eccleſia die 23. Octobris, qua mortuus eſt: huius Sanctiſſimi uiri factum ſic Cardinalis excuſat.

De ipſius S. Ignatij obitu, ex eodem auctore Niceta a- "
cturis, illic amouendus eſt ſcrupulus, quo offendi quiſq; faci "
le poterit, qui audierit ſuperius recitatam Ioannis Papæ Epi- "
ſtolam, qua nimirũ ipſum Ignatiũ nimis perſtringit, & a cõ- "

„ munione catholica ſegregat, niſi intra triginta dierum ſpa-
„ cium, reuocet ab ſe ordinatos Epiſcopos Bulgariæ, quamuis,
„ aũt ab Ignacio iſta minime impleta inueniantur, conſtat ta-
„ men eũdem ſemper vſq; ad obitum in Catholicæ Romanæ
„ Eccleſiæ communione fuiſſe retentum, quod eiuſdem Ioan.
„ Epiſtolæ ad diuerſos, datæ poſt Ignatij obitum docent, vt iam
„ de his nulla penitus dubitatio oriri poſſit.

Vt autem probet fieri potuiſſe, vt poſt elapſum tempus Monitorij cũ in ſua ſententia tamen Ignatius perſeueraret, cenſuras non incurrerit, confitetur eum non occidiſſe, neq; quia tempus non fuit elapſum ait non incurriſſe, ſed hanc adhibet excuſationem.

„ Neque eſt quod quis ob litem hanc Ignatium fuiſſe ani-
„ mo in Apoſtolicam Sedem infenſo exiſtimet, vel ingrato,
„ cum quæ iuris eſſent ſuæ Eccleſiæ defendere iuramento te-
„ neretur obſtrictus, etiam æternæ vitæ diſpendio. Non enim
„ aliena retinere, ſed ſua poſſidere, ex poſſeſſione prædeceſ-
„ ſorum ipſe iuſtum putauit, cui, haud dubium, ſpõte ceſſiſſet,
„ ſi id facere ſibi licuiſſe crediſſet. Probatum vas igne erat, excoctumq; fornace omni rubigine carens. Hæc Cardinalis: Hadrianus Pontifex, & Ioannes, Ignatium, quod temeratio calcaneo ſuam iuriſdictionem occupaſſet, atque adeo ſurripuiſſet, monẽt, & cenſuris feriunt: Cardinalis Baronius in cenſuras eum non incurriſſe aſſerit, quod non aliena retineret, ſed ſua ex prædeceſſorum poſſeſſione poſſideret? An nõ hæc eſt cauſſa Sereniſſimi Principis Venetiarum, imo multo iuſtior, nam tũc de Eccleſiaſtica iuriſdictione inter ſummos Pontifices, & I. Ignatium decertatum eſt, inter caput, & membrum, erant enim tunc illæ duæ eccleſiæ vnicæ, Latina,

tina, & Græca. Hic agitur de iuriſdictione Principis ſecularis, quam ipſe Princeps obſtrictus iuramento tenetur omnibus modis defendere. Quod ſi Cardinalis ob hanc cauſſam negat Ignatium cenſuram iam illatam incurriſſe, cur hortatur Summum Pontificem Paulum, vt eandẽ ob cauſſam Sereniſſimam Rempublicam Anathemate feriat? oportet Iudices ſemper ſui ſimiles eſſe? & pro veritate cõſtantiſſime decertare? ſed te interrogantem audio, quanam cenſura Ioannes Papa Ignatium illigar in Epiſtola? excõmunicatione, niſi fallor: nam eum priuat corpore, & ſanguine Domini, id eſt cõmunione fideliũ illius Eccleſiæ; excõmunicare autem eſt cõmunione priuare; deinde ait Ioannes, Epiſcopos ab Ignatio miſſos iam eſſe excõmunicatos, ꝙ nimirũ in alienã meſſem irruperant. Ignatium igitur ẽt excõmunicauit, ꝙ eos nõ reuocauit. Ioannes ẽt IX. Pontifex ait, Ignatium ab Ioanne VIII. propter hanc cauſſam anathemate fuiſſe pcuſſum, vt teſtatur idem Baronius anno 880. n. 11. & 12. Poſtremo Cardinalis ipſe fatetur, a Ioanne fuiſſe Ignatiũ a Catholica communione ſegregatũ, ꝙ quid eſt aliud, ꝗ excõmunicatũ ab eo fuiſſe? Verum ſi quis cõtenderet eum ſuſpẽſum non excommunicatũ fuiſſe, ꝙ falſum eſt, tamen 1. dicendũ eſt id eſſe cõtra verba monitorij, nã ait corpore, & ſanguine Domini priuatus eſto, ſi eſſet ſuſpẽſio dixiſſet miniſterio corporis, & ſanguinis Domini priuatus eſto, nõ corpore & ſanguine Domini. 2. noſtram rationẽ eundem habere vigorẽ, nam ipſe cẽſuram, atq; adeo Sũmi Pontificis ſentẽtiam non ſeruauit, quia ſine dubio nullam putauit, ꝑpter eam, ꝗ Cardinalis affert rationẽ, quia ſua poſſidere, ex poſſeſſione ꝑdeceſſorũ ipſe ſultũ putauit. Neq; eſt ꝙ quis putet hãc ſentẽtiam fuiſſe excõmu-

-nicationem minorem, nam excommunicatio minor eſt ex leuiſſima cauſa, & nõ infligitur directe, & ab homine, ſed cõſequẽter, & a iure: at cauſa Ignatij erat grauiſſima, ut patet ex verbis Epiſt. Ioannis Papæ, & infligitur ab homine cũ alijs ſummis pœnis. Iã vero ſic poſſunt q̃ Cardinalis dicit, q̃uis pugnãtia videantur, apte cõgruere, eũ a Cõmunione Catholica fuiſſe a Põtifice ſegregatũ, & tamẽ in Cõmunione Romanæ Eccleſiæ, poſt obitũ eũ miraculis claruit, a Pontifice fuiſſe retẽtum; ſegregatus quidẽ per ſentẽtiam fuit, ſed nihilominus fuit retẽtus, quia nulla fuit ipſa ſentẽtia, quam propterea non ſeruauit, quia ſuam iuriſdictionẽ putauit, nõ ſine magno peccato occupanti poſſe derelinquere. Quare Illuſtriſs. Cardinali nouũ nõ erit, ſi ex ipſius ſentẽtia Sereniſſima Reſpublica putet, ſe in Catholicæ Eccleſiæ communione retineri, cũ tamen cenſuras, a Summo Pontifice Paulo, tanq̃ nullas, nõ obſeruet, id enim efficit, vt ſua, ex poſſeſſione prædeceſſorum poſſideat, cui eſt iuramento obſtricta, nec poteſt aliter facere, aut permittere ſine æternæ vitæ diſpendio. Ex his facile, non ſolũ ipſi Cardinali, ſed omnib. cõſtare poterit, q̃ fuerit eius votũ, non ſolum a ratione, verũ etiam ab ipſiuſmet voto alias in ſuis annalibus declarato, alienum.

Hæc habui, quæ de hoc voto in promtu dicerẽ. Quod eſſe ipſius Dn. Cardinalis nemo eſt, qui dubitet, tũ ipſius cõfeſſione, cũ alijs firmiſſimis argumẽtis, cui non diſſimilis eſt nũc primũ, Typis mandata Parenæſis ad Rẽpubl. Venetam, q̃ quoniã nihilominus eſt aculeata, atq; adeo acriorib. ſtimulis obarmata, mihi quoq; Deo beneiuuante Clypeus fabricãdus erit, quo illa non ſolũ recidant, ac retundantur, ſed quoad eius fieri poterit, in ſuum reuertantur auctorem. Dixi.

882, 1-4

Z

99 957949